

vor obiective, dar în care surprindem o ușoară tendință de părtinire a personajului. Recursul pe care indirect Mihail Manoilescu i-l face este - credem benefic pentru cititorul obișnuit care are astfel posibilitatea să cunoască și din alt unghi de vedere una dintre cele mai controversate personalități ale istoriei contemporane românești.

Regele ni se relevă când romantic -animat de sincere idealuri naționale, când energic -debordând de entuziasm, când recules în umbra unei tinereți tumultuoase, când laș, meschin, ori dominat de mărunte intrigi. Un adevărat model shakespearian, un monarh dornic de a reforma conservând și de a guverna inovând. Exilatul în jurul căruia presa nu a încetat nici o clipă să "brodeze" cele mai bizare scenarii era în viziunea lui Mihail Manoilescu un sentimental, străbătut de accese colerice. Elegant, răzbunător, fascinant, ros de luxurie, monarhul și regimul său ni se dezvăluie ca o veșnică promisiune luminoasă, pâlând pe alocuri, dar stingându-se în cele din urmă în oprobriu și consternare generală.

Mihail Manoilescu nu regretă însă că și-a "părjolit" aripile atras fiind de această "flacă-ră" contradictorie și se consolează cu ideea că binele României merită în ultimă instanță orice sacrificiu personal.

Învins politicește, el se refugiază în mijlocul universului său abstract, având abia aici, certitudinea că numai cercetarea științifică îi poate oferi deplina satisfacție a împlinirii. Falimentul unui sistem politic a cuprins în angrenajul-i nefast și biografia acestei figuri de prim ordin a intelectualității românești, "împingând-o" multă vreme către un nemeritat "con de um-bră". Restituirea acestor "Memorii" largului cerc al cititorilor reprezintă în ultimă instanță un gest moral, de dreptate istorică.

Cristian Sandache

V.FL. DOBRINESCU, *Emigrația română din lumea anglo-saxonă*, Iași, 1993, 150 p.

Istoria exilului românesc nu a constituit practic obiectul unui demers științific riguros și în acest sens, lucrarea cercetătorului ieșean V.Fl.Dobrinescu reprezintă un început mai mult decât promițător.

Domnia sa analizează ecourile celui de-al doilea război mondial, (dar și a preliminarilor sale -tragice pentru România) la nivelul percepției diasporei române, localizată în spațiul cultural anglo-saxon.

Volumul este structurat în patru capitole: *Anglia și România în preajma și la începutul celui de-al doilea război mondial; Bucureștii și Londra de la neutralitatea României la întreruperea raporturilor bilaterale (septembrie 1939-februarie 1941); Românii din Anglia în anii celui de al doilea război mondial; Românii din Statele Unite ale Americii în timpul celei de-a doua mari conflagrații.*

Utilizând într-o proporție covârșitoare o densă informație documentară (exemplul accesului la Hoover Archives din Palo Alto, S.U.A. fiind, credem, elocvent) autorul supune observațiilor o lume extrem de diversificată care se "mișcă" pe spații foarte largi, este confruntată cu numeroase poziții divergente intestinale (vechea și totuși actuala meteahnă a exilului românesc) dar care, prin multitudinea proiectelor și strategiilor gândite și impuse de către grupurile de presiune caută să contribuie la o întărire sau rețușare a prestigiului / imaginii țării de origine.

Din această galerie a exilului românesc nu au lipsit personalități de certă vocație intelectuală care au confirmat strălucit premisele faste probate în România. Astfel, aflăm că "Mircea Eliade sosise la Londra la 15 aprilie 1940, pentru a ocupa funcția de atașat cultural, la recomandarea profesorului Alexandru Rosetti și cu sprijinul istoricului C.C.Giurescu; ultimul era

titular la departamentul Frontului Renașterii Naționale în cabinetul Gh. Tătărescu. Filosoful era convins că o bună propagandă culturală putea servi foarte bine cauzele politice." (p.92).

Ca un corolar al eforturilor românilor din exil pentru apărarea intereselor țării de origine, factorul organizatoric a probat totuși că, în momente de cumpănă, se poate vorbi de o coeziune etnică. Astfel, după cum V. Fl. Dobrinescu ne precizează, "cele mai importante organisme au fost Free Romanian Committee, Romanian Democratic Committee în Anglia, Free Romanian Committee for The Triumph of Democracy, The Alliance for Democracy of Romanian Americans în S.U.A." (p.148).

Conform opiniei cercetătorului ieșean, activitatea comitetelor românilor din Anglia și S.U.A. s-a reflectat mai ales în domeniile presei, radioului și publicațiilor, cei mai importanți coordonatori ai acestor acțiuni fiind V.V. Tilea, C. Davila, Pavel Pavel, Mircea Eliade, Radu Irimescu, T. Andrica, P. Neagoe, Matyla Costiescu Ghyka, Dimitrie Dimăncescu, încercându-se (fără a se reuși însă) aducerea la conducerea organizațiilor din Anglia a lui Nicolae Titulescu (din 1940 stabilit la Cannes) și a lui Grigore Gafencu (care va muri pe pământ elvețian, în 1957).

Nu trebuie subapreciată nici prezența în străinătate a fostului rege Carol al II-lea (ultimii ani ai vieții sale în fapt: 1940-1953) prezență care, din păcate, a contribuit (așa cum precizează autorul) la o accentuare a divizării diasporei românești, în ceea ce privește simpatiile sau antipatiile nutrite față de persoana monarhului.

În ciuda activității sale, diaspora română din Anglia și S.U.A. nu a putut determina o influențare în sens pozitiv a atitudinii "democrațiilor occidentale" față de România. Acestea au rămas în continuare pasive, limitându-se la simple acte de protest formale, aspecte care au stimulat ofensiva militară și ideologică a U.R.S.S. în răsăritul Europei. În fond, toate aceste speranțe și acțiuni ale exilului, devenite caduce în confruntarea cu pragmatica rezultatului politic constituie elementele unei veritabile tragedii.

Cristian Sandache

V. FL. DOBRINESCU, GH. NICOLESCU, *Plata și răsplata istoriei; Ion Antonescu, militar și diplomat (1919-1940)*, Iași, 1994, 183 p.

Dr. Valeriu Florin Dobrinescu -cercetător științific principal II la Centrul de Istorie și Civilizație Europeană- Filiala Academiei Române Iași s-a făcut remarcat printr-o serie de lucrări care se înscriu în tematica mai vastă a istoriei contemporane românești. Dintre acestea amintim: *Relațiile româno-engleze. 1914-1933*, (1986); *România și organizarea postbelică a lumii. 1945-1947*, (1988); *Ultimile luni de pace (martie-august 1939)* -în colaborare cu Ion Pătroiu; *România și sistemul tratatelor de pace de la Paris. 1919-1923*, (1993), etc.

Gheorghe Nicolescu este autorul lucrării: *Tratate, convenții militare și protocoale secrete (1934-1939)* -în colaborare cu Alexandru Oșca (1994).

Volumul de față se dorește o contribuție la întregirea imaginii obiective a personalității lui Ion Antonescu (1882-1946) cel care a condus efectiv statul român între 6 septembrie 1940 și 23 august 1944.

Cele patru capitole (*Ion Antonescu-militar și diplomat; Ion Antonescu văzut de contemporani; Avansări, numiri în funcție, decorații, comunicate oficiale; Varia*) utilizează drept bază informațională un număr impresionant de documente (atât din arhivele românești cât și străine) semn că autorii au refuzat orice compromis cu sursele "prelucrate" sau cu evocările dominate de izul frivol al sentimentalismelor.